

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/35/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119210293
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3119210293.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Mandáka a JUDr. Ivety Sopkovej v právnej veci žalobcu: J. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX, právne zastúpeného: JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r.o., so sídlom Považská Bystrica, Šoltésovej 346/1, IČO: 36 860 654, proti žalovaným: 1./ L.. E. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., M. A., 2./ Z. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., R. XX/XX a 3./ R. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX, právne zastúpenej: JUDr. Peter Žilinčík, advokát, so sídlom Dubnica nad Váhom, Centrum I. 57/132, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalovanej 3./ proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č.k. 20C/39/2019-48 zo dňa 21. apríla 2020, takto

rozhodol:

I. Uznesenie súdu prvej inštancie, v napadnutej časti výroku II., ktorým žalobcovi priznal proti žalovaným 1./, 2./ a 3./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, **p o t v r d z u j e .**

II. Žalobcovi **p r i z n á v a** právo na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej 3./.

odôvodnenie:

1. V záhlaví identifikovaným uznesením súd prvej inštancie výrokom I. konanie proti žalovaným 1./, 2./ a 3./ zastavil. Výrokom II. rozhodol, že žalobca má proti žalovaným 1./, 2./ a 3./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a výrokom III. rozhodol o vrátení súdneho poplatku zo žaloby vo výške 43,05 eur žalobcovi. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že žalovaná 1./ je podielovou spoluvlastníčkou podielu zapísaného pod por.č. XX vo výške X/XXX-ín, evidovaného na žalovanú 3./, v parc. KNE XXX/X-trvalé trávnaté porasty o výmere 579 m², zapísanej na LV č. XXXX k.ú. P. Okrem toho sa domáhal určenia, že žalovaná 2./ je podielovou spoluvlastníčkou podielu zapísaného pod por.č. XX vo výške X/XXX-ín, evidovaného na žalovanú 3./, v parc. KNE XXX/X-trvalé trávnaté porasty o výmere 4331 m², zapísanej na LV č. XXXX k.ú. P. Ďalej poukázal na to, že žalovaná 1./ a 2./ previedli uvedené spoluvlastnícke podiely na žalovanú 3./ na základe kúpnej zmluvy zo dňa 20.10.2017 bez toho, aby tieto podiely pred tým ponúkli na kúpu žalobcovi, ktorý je tiež spoluvlastníkom týchto nehnuteľností, pričom žalované 1./, 2./ a žalovaná 3./ nie sú navzájom blízke osoby, čím žalované porušili predkupné právo žalobcu v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka. Preto sa predmetnou žalobou dovoľával relatívnej neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy zo dňa 20.10.2017, ktorá bola zavkladovaná Okresným úradom Ilava, katastrálnym odborom pod č. V XXXX/XXXX.. Podaním doručeným súdu prvej inštancie, dňa 08.04.2020, zoberal žalobca žalobu pred začatím pojednávania späť a žiadal konanie voči nim zastaviť. Ako dôvod svojho späťvzatia uviedol, že žalované 1./ až 3./ na základe výziev- dovolania sa relatívnej neplatnosti odstúpili od kúpnej zmluvy zo dňa 20.10.2017 a na LV č. XXXX, k.ú. P. je opätovne zapísaná ako podielový spoluvlastník žalovaná 2./ a rovnako na LV č. XXXX, k.ú. P. je opätovne ako podielový spoluvlastník zapísaná žalovaná 1./, ktorej odstúpenie bolo zaevidované na základe záznamovej listiny Z XXX/XXXX zo dňa 03.02.2020, čím odpadol predmet sporu. Zároveň si žalobca uplatnil nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a požiadal o vrátenie alikvotnej časti zaplateného súdneho poplatku zo žaloby. Súd prvej inštancie, s poukazom na § 144, § 145 ods. 1, 2 CSP a § 146 ods. 1 CSP, vzhľadom na dispozitívny úkon žalobcu, ktorým vzal žalobu voči žalovaným 1./ až 3./ späť

v celom rozsahu pred začatím pojednávania, kedy nebolo potrebné zisťovať stanovisko žalovaných k späťvzatiu žaloby, konanie výrokom I. zastavil. O trovách konania rozhodol v zmysle § 256 ods. 1 CSP. V tejto súvislosti uviedol, že ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania. Keďže v prejednávacom prípade došlo k späťvzatiu žaloby v celom rozsahu pre správanie žalovaných 1./ až 3./, súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania voči žalovaným. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania nevidel súd prvej inštancie existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by žalobcovi nemal nárok na náhradu trov konania priznať. Po preskúmaní návrhu žalovanej 3./ na uplatnenie ustanovenia § 257 CSP súd prvej inštancie skonštatoval, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania má v danom prípade zásadný význam skutočnosť, že v prvom rade žalovaní 1./ až 3./ svojim konaním porušili zákonné predkupné právo žalobcu, čo následne aj uznali, s tým, že žalobca nemá zákonnú povinnosť pred podaním tohto druhu žaloby doručiť dovolanie sa relatívnej neplatnosti žalovaným, nakoľko podľa ustálenej judikatúry súdov právne účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti prevodu spoluvlastníckeho podielu nastávajú hoc aj doručením žaloby, v ktorej je dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu obsiahnuté, ako tomu bolo v tomto prípade. Napokon dodal, že žalovanej 3./ pred uzatvorením predmetnej kúpnej zmluvy v rámci bežnej obozretnosti nič nebránilo, aby pred uzavretím kúpnej zmluvy vyzvala žalované 1./ a 2./ na preukázanie riadneho splnenia si svojej zákonnej ponukovej povinnosti (v písomnej forme) voči ostatným podielovým spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností (vrátane žalobcu) obsahujúcej oznámenie všetkých podmienok, za ktorých ponúkajú svoj podiel na kúpu. Na základe uvedeného rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že žalobcovi priznal voči žalovaným 1./ až 3./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Napokon súd prvej inštancie rozhodol o vrátení časti zaplateného súdneho poplatku žalobcovi vo výške 43,05 eur, s poukazom na § 11 ods. 3, 4, 6 zákona č. 71/1992 Zb..

2. Proti uvedenému uzneseniu, v časti výroku II., podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná 3./, s poukazom na § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Namietala, že žalobca nepostupoval spôsobom, ktorým by predišiel sporu, ale naopak, najskôr podal žalobu a až potom upovedomil žalované 1./ až 3./, že si uplatňuje svoje predkupné právo. Následne si pri späťvzatií žaloby uplatnil trovy konania. Žalované 1./ až 3./ považovali toto správanie žalobcu za také, ktoré by súd mohol zohľadniť pri aplikácii § 257 CSP. Žalované aj keď porušili predkupné právo žalobcu toto jeho právo nespochybnili a stav dobrovoľne na základe listu zo dňa 28.11.2019, ešte pred doručením žaloby napravili zápisom do katastra nehnuteľností. Vzhľadom k tomu sa žalovaným javí ako neprimerane tvrdé, aby znášali trovy súdneho konania, keď protiprávny stav vyriešili mimosúdne a vznik súdneho sporu zo strany žalobcu sa im javí ako samoúčelný, sledujúci vznik súdnych trov. Z uvedených dôvodov žalovaná 3./ žiadala, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie, vo výroku II. zmenil tak, že žalobcovi náhradu trov konania neprizná.

3. Žalobca sa k odvolaniu žalovanej 3./ písomne vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Namietal, že tvrdenie žalovaných, že ho oslovili pred uzavretím kúpnych zmlúv a on o kúpu nemal záujem, je nepravdivé. Mal za to, že žiadna zo žalovaných ho neoslovila a nedala mu ponuku, ako podielovému spoluvlastníkovi, a to v písomnej forme, s navrhovanou cenou za predávané spoluvlastnícke podiely so súčasným dodržaním 2-mesačnej lehoty. Ďalej dodal, že žalobu podal preto, aby mohla byť na katastri zabezpečená poznámka pri sporných podieloch, čo mohlo byť zrealizované len na základe predloženia potvrdenia o podaní žaloby. Takto mal žalobca zabezpečené, že žalované nemohli urobiť ďalší prevod sporných nehnuteľností na blízku osobu. Až po týchto úkonoch vyzval žalované formou dovolania sa relatívnej neplatnosti zo dňa 28.11.2019 o nápravu daného stavu. Keďže žalované zjednali nápravu ako požadoval, odpadol dôvod pokračovania v súdnom konaní, a preto zobral žalobu späť. Na posúdenie nároku na náhradu trov konania v zmysle § 257 CSP nevidel dôvod, nakoľko podanie žaloby bolo podľa neho dôvodné a vôbec nemal v úmysle robiť nedôvodné trovy konania. Dal do pozornosti, že pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné v prvom rade prihliadať na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery účastníkov konania Tieto žalované vo svojom odvolaní neprezentovali. Dal do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu SR 3MCdo/5/2006 a dodal, že práve žalované boli tie, ktoré porušili ich povinnosť vyplývajúcu z § 140 Občianskeho zákonníka, a preto je dôležitý skúmať aj postoj účastníkov priebehu konania. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie, v časti výroku II., potvrdil a priznal mu právo na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP"), bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie, v napadnutej časti výroku II., je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

5. Súd prvej inštancie v danej veci zastavil konanie v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcom (§ 145 a § 146 CSP) a následne priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 CSP, keď mal za to, že žalobca zobral žalobu späť pre správanie žalovaných 1./ až 3./, a teda zastavenie konania z procesného hľadiska zaviniť žalované 1./ až 3./

6. Odvolací súd sa, v rozsahu podaného odvolania voči výroku II., o trovách konania, stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie o procesnom zavinení zastavenia daného konania žalovanými 1./ až 3./ a vzniku nároku na náhradu trov konania žalobcovi.

7. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zaviniť zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

8. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

9. Zo súdneho spisu vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovaným 1./ až 3./ určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Žalovaná 3./ sa k podanej žalobe vyjadrila prostredníctvom svojho právneho zástupcu, žalobu považovala za neďôvodnú a navrhovala ju zamietnuť. Namietala, že žalobca sa pred podaním žaloby nepokúsil mimosúdne urovnanie sporu a dala do pozornosti, že žalované 1./ až 3./ nakoniec uznali, že dovolaním sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy k sporným nehnuteľnostiam zanikol právny úkon, na základe ktorého boli prevedené a požiadali o zápis tejto skutočnosti aj príslušný katastrálny úrad. Dňa 08.04.2020 doručil žalobca súdu prvej inštancie späťvzatie žaloby o určenie vlastníckeho práva, z dôvodu, že keďže žalované 1./ až 3./ na základe výzvy o dovolaní sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy k sporným nehnuteľnostiam (t.j. po podaní žaloby) odstúpili od uvedenej kúpnej zmluvy a táto skutočnosť bola zaevidovaná aj v katastri nehnuteľnosti, odpadol tým predmet sporu. Súd prvej inštancie výrokom I. napadnutého uznesenia, v zmysle § 145 ods. 1 a § 146 CSP, konanie zastavil. Výrokom II. rozhodol o trovách konania, s poukazom na § 256 ods. 1 CSP, tak, že žalobcovi priznal voči žalovaným 1./ až 3./ nárok na náhradu trov konania vo výške 100% a výrokom III. rozhodol o vrátení časti súdneho poplatku za podanú žalobu žalobcovi. Predmetom tohto odvolacieho konania je odvolanie žalovanej 3./, podané v zákonom stanovenej lehote, ktorým napáda výrok II. uznesenia súdu prvej inštancie, o trovách konania.

10. Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady procesného zavinenia. Pri rozhodovaní o trovách konania je povinnosťou súdu skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda na strane žalobcu, ale aj žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu vzal späť pre správanie žalovaného, spočívajúce napríklad v úhrade žalovanej sumy po začatí konania alebo splnení toho, čoho sa domáhal, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zaviniť zastavenie konania. Ak by žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy žalovaného žalobca.

11. Procesné zavinenie v zmysle § 256 ods. 1 CSP sa posudzuje iba po procesnej stránke a zavinenie je potrebné vykladať vo vzťahu k príčinnej súvislosti, v ktorom je správanie sa strany sporu príčinou a vznik trov konania protistrany je následkom. Ak súd zastavuje konanie v dôsledku späťvzatia žaloby, musí sa zaoberať pri rozhodovaní o náhrade otázkou, či niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie muselo byť zastavené. Pretože nárok na náhradu trov konania je nárok vyplývajúcim nie z hmotného, ale procesného práva, otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, a teda z hľadiska vzťahu výsledku konania odporcu (žalovaného) k požiadavkám navrhovateľa (žalobcu).

12. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 CSP). V jeho zmysle súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Vtedy súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Nakoľko použitie § 257 CSP negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, musí aplikácia tohto ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočný charakter. Dôvody hodné osobitného zreteľa môžu spočívať v charaktere určitého druhu konania alebo môžu byť dané charakterom určitej procesnej situácie, prípadne sa môžu týkať celkom špecifických skutkových či sociálnych aspektov strán sporu. Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by

pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniel. K zastaveniu konania môže dôjsť z rôznych procesných dôvodov (napríklad pre nezaplatenie súdneho poplatku, pre nedostatok podmienok konania, z dôvodu späťvzatia návrhu alebo žaloby a pod.). Pri zastavení sporového konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniel. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené (viď R 49/1993, tiež bod 15 nálezu ÚS SRsp. zn. I. ÚS 196/09).

13. Po preštudovaní veci sa odvolací súd plne stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že žalované 1./ až 3./ z procesného hľadiska zavinieli späťvzatie žaloby. Žalobca využil svoje zákonné právo domáhať sa ochrany svojich práv prostredníctvom súdu, podaním predmetnej žaloby. V prípade zastavenia konania z dôvodu späťvzatia žaloby, súd iba skúma to, či ku dňu podania žaloby bola žaloba podaná dôvodne, rozhodujúci je teda stav, ktorý je tu v deň podania žaloby. V danom prípade možno konštatovať, že v čase podania žaloby skutočne bolo vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam určené spôsobom, ktorý sa žalobca snažil podaním žaloby zmeniť. Zákonné ustanovenia § 144 CSP rešpektuje žalobcu ako dominus litis. Späťvzatie žaloby je procesný úkon žalobcu voči súdu, ktorým prejavuje vôľu, aby sa ďalej nekonalo a o veci meritórne nerozhodlo. Otázku, či a ktorá strana zaviniela zastavenie konania, otázku dôvodnosti podanej žaloby môže súd posudzovať čisto z procesného hľadiska a nie podľa hmotného práva, nakoľko by išlo o posúdenie dôvodnosti nároku vo veci samej a i po zastavení konania, by súd ďalej mal skúmať dôvodnosť nároku vo veci samej. Kritérium procesného zavinenia je potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. V danom prípade má odvolací súd za preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaných 1./ až 3./, ktoré sa v celom rozsahu zachovali v zmysle žalobného petitu žalobcu (zmenili vlastnícke práva k nehnuteľnostiam spôsobom akým ich požadoval určiť žalobca). Vzhľadom k tomu je potrebné konštatovať, že žaloba žalobcu bola, v čase jej podania, podaná dôvodne a žalované 1./ až 3./ až po jej podaní pristúpili k právnym úkonom, ktoré zmenili vlastnícke práva k sporným nehnuteľnostiam tak, ako to žalobca žiadal v žalobe.

14. S poukazom na ďalšie odvolacie námietky žalovanej 3./ odvolací súd dodáva, že rovnako sa stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, v tom zmysle, že nebolo možné vo veci aplikovať ustanovenie § 257 CSP. Keďže súd prvej inštancie nevidel dôvod na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, neskúmal ani podmienky hodné osobitného zreteľa na strane žalovaných 1./ až 3./, ktoré by bol inak povinný skúmať v prípade aplikácie § 257 CSP. V predmetnom prípade bolo jednoznačne preukázané, že žalované 1./ až 3./ porušili zákonné predkupné právo žalobcu, resp. nedokázali spoľahlivo preukázať, že k jeho porušeniu nedošlo. K spätnému prevodu spoluvlastníckeho podielu k sporným nehnuteľnostiam žalované pristúpili až po podaní žaloby, resp. potom, čo ich na to žalobca vyzval a dovoľával sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Rovnako ako súd prvej inštancie aj odvolací súd má za to, že nie je možné ako dôvod hodný osobitného zreteľa (§ 257 CSP) vyhodnotiť skutočnosť, že žalobca sa pred podaním žaloby nepokúsil o mimosúdne urovnanie sporu, čím mohol predísť vzniku trov súdneho konania.

15. Na základe uvedeného odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie, v časti výroku II. o trovách konania, podľa § 387 ods. 1 CSP, ako vecne správne potvrdil.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej 3./, ktorá ako jediná zo žalovaných 1./ až 3./ podala odvolanie avšak úspech v odvolacom konaní nemala.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).